

Gemeente
Sliedrecht

Kadernota 2018

'Gewoon *blijven* doen!'

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Voorwoord: Gewoon <i>blijven</i> doen!.....	3
1. CUP: bijna volledig uitgevoerd	4
2. Trends en ontwikkelingen.....	5
2.1 Wonen.....	5
2.2 Sociale samenhang	5
2.3 Mobiliteit & bereikbaarheid	6
2.4 Duurzaamheid.....	7
2.5 Financiële ontwikkelingen	7
3. Nieuwe/overige ontwikkelingen en nieuwe wetgeving vanaf 2018.....	8
4. Financieel perspectief en risico's.....	10
4.1 Financieel perspectief	10
4.2 Doorrekening effecten financiële risico's op meerjarenperspectief	12
5. Noodzakelijke budgetaanpassingen in het lopende jaar 2017	14
5.1 Programma Sociaal	15
5.2 Programma Economie, onderwijs en arbeidsmarkt	15
5.3 Programma Ruimte.....	15
5.4 Programma Bestuur, organisatie en veiligheid	16
5.5 Programma Financiën.....	16
5.6 Investeringsprogramma.....	17
6. Overige grondslagen voor de begroting 2018	18
7. Meerjareninvesteringsprogramma 2018-2021	19
Bijlage 1: Overzicht CUP	20
Bijlage 2: Meerjareninvesteringsprogramma 2018-2021	22

Voorwoord: Gewoon *blijven* doen!

Voor u ligt de Kadernota voor het jaar 2018. Het is de laatste Kadernota van deze collegeperiode. Een moment om terug te kijken op de afgelopen jaren, maar ook om vooruit te kijken naar 2018 en verder. Want hoewel de ambities uit het College Uitvoeringsprogramma (CUP) 2014-2018 bijna allemaal zijn gerealiseerd, heeft het college nog volop ambitie om Sliedrecht in het laatste jaar vooruit te brengen en netjes over te dragen aan het nieuwe college. Dat alles met het huishoudboekje op orde.

Trends en ontwikkelingen

In deze Kadernota wijden we een apart hoofdstuk aan trends en ontwikkelingen die op termijn invloed zullen hebben op Sliedrecht. Door deze nu al te benoemen en mogelijke consequenties in beeld te brengen, willen we een volgend college en gemeenteraad in staat stellen om hier tijdig op te kunnen anticiperen. Die trends en ontwikkelingen doen zich voor op de terreinen wonen, sociale samenhang, mobiliteit & bereikbaarheid en duurzaamheid. Dit college heeft op deze terreinen de basis gelegd door het vaststellen van kaders en visies, maar in de volgende bestuursperiode zullen de trends en ontwikkelingen gekoppeld moeten worden aan lokale keuzes voor Sliedrecht.

Financiële doorkijk

Ook op financieel gebied zijn er ontwikkelingen die gevolgen gaan hebben voor Sliedrecht. De afschaffing van de precariobelasting is daar een voorbeeld van. In deze Kadernota geven we daarom een doorkijk naar de financiële situatie in de nabije toekomst. Toch verwachten we de komende jaren een sluitende begroting. Inmiddels klinkt dat misschien vanzelfsprekend, maar dat is het zeker niet. Vanaf 2018 verwachten we een aantal forse financiële tegenvallers. Tegelijkertijd doen we voorstellen voor nieuw beleid en zijn er onontkoombare ontwikkelingen die geld kosten, wat eerder niet voorzien was. Daarnaast blijft de komende jaren jaarlijks € 100.000 beschikbaar voor nieuwe ontwikkelingen.

Financiële dekking

We kunnen wederom een sluitend financieel plaatje presenteren voor de komende jaren. Dit is te danken aan de financiële dekking die we hebben gevonden. We hebben kritisch gekeken naar de jaarrekening van 2016. Hier zitten een aantal structurele financiële meevallers in, waardoor we onder de streep in de zwarte cijfers blijven. Wij willen het nieuwe college – dat medio 2018 aantreedt – niet met een financiële opgave laten starten en dat is gelukt.

Resultaten zichtbaar

Het laatste jaar van deze collegeperiode is dus ingegaan. Het CUP is bijna afgerond. De resultaten zijn duidelijk zichtbaar in ons dorp. Op veel locaties wordt gebouwd en er liggen vastgestelde plannen die snel in de fase van uitvoering terecht komen. Grote projecten, waarover jarenlang vooral is gepraat, worden nu echt gerealiseerd. En binnen het sociaal domein is op meerdere terreinen beleid gemaakt en de uitvoering ter hand genomen. In 2018 werken wij aan de afronding van onze plannen.

Gewoon *blijven* doen!

De Kadernota krijgt een steeds belangrijker plaats in de planning en control cyclus van Sliedrecht. Het zwaartepunt van de politieke discussie is verschoven naar de behandeling van de Kadernota. De uitwerking vindt plaats in de begroting. Een positieve ontwikkeling. Wij zien daarom uit naar uw beschouwingen en beraadslagingen en wensen u veel succes bij de voorbereidingen.

'Gewoon doen!' Dat was ons motto toen we als college in 2014 van start gingen. De afgelopen jaren hebben we 'gewoon gedaan'. En ook het laatste jaar 'blijven we gewoon doen'!

1. CUP: bijna volledig uitgevoerd

Op 13 mei 2014 heeft de gemeenteraad het Raadsprogramma 2014-2018 'Sliedrecht vooruit!' vastgesteld. Hierin is op hoofdlijnen vastgelegd welke ambities de raad in deze periode wil waarmaken. Op verzoek van de raad is het raadsprogramma vertaald in het College Uitvoeringsprogramma 2014-2018 (CUP).

In de bijlage staat een overzicht met de stand van zaken van de uitvoering van alle CUP-ambities (peildatum 10 mei 2017).

Stoplichtenmodel

De afgelopen jaren heeft het college regelmatig gerapporteerd over de voortgang van het CUP. Ook bij deze Kadernota 2018 doen we dit door middel van het 'stoplichtenmodel'. Een blik hierop laat zien dat binnen de programma's Sociaal en Economie alle ambities zijn uitgevoerd. Binnen het programma Ruimte zijn bijna alle ambities gerealiseerd. De entrees van Sliedrecht zijn inmiddels voorzien van digitale informatieborden en met het plaatsen van de Bambino is een begin gemaakt met het herkenbaarder maken van de Sliedrechtse identiteit. Samen met bedrijven willen we ook op andere zichtbare plekken typische Sliedrechtse objecten plaatsen. Op basis van het vastgestelde beleid voor speelplekken zijn de eerste nieuwe speel-, sport- en ontmoetingsplekken in gebruik genomen. Tot en met 2020 volgen de andere buurten. Binnen het programma Bestuur zijn twee bezuinigingssporen nog niet afgerond, maar liggen wel op schema.

Grote projecten

De ambitie bij een achttal grote projecten ligt hoog. Besluitvorming rond Baanhoek-West, Staatsliedenbuurt, Sporthal Benedenveer, Kerkbuurt, Burgemeester Winklerplein en Locatie Lanser is afgerond. Stuk voor stuk mijlpalen voor Sliedrecht, dat hiermee mooier, aantrekkelijker en leefbaarder wordt. De eerste palen zitten in de grond en voor een aantal projecten ligt de (planning van) uitvoering op schema. Sommige projecten vereisen extra aandacht om de voortgang erin te houden. Bij het Watertorenterrein duurt het langer dan gehoopt. Voor het einde van deze collegeperiode hopen we meer duidelijkheid te hebben over de invulling van deze unieke plek in Sliedrecht.

In 2018 werken we aan de verdere afronding van het CUP en het uitwerken van eerder vastgestelde kaders en visies. Maar ook dossiers die niet in het CUP staan en wel om actie vragen pakken wij op. U vindt hiervan een aantal voorbeelden in hoofdstuk 2 van deze Kadernota. Daarbij kijken we vooral naar datgene wat nodig is om Sliedrecht op middellange en lange termijn aantrekkelijk, leefbaar, bereikbaar en duurzaam te houden.

2. Trends en ontwikkelingen

De wereld om ons heen staat niet stil. Ontwikkelingen die onze gemeentegrens overstijgen, krijgen vroeg of laat hun invloed op Sliedrecht. In dit hoofdstuk geven wij een doorkijk van de belangrijkste trends en ontwikkelingen die de richting in grote mate gaan bepalen. Het gaat dan om vraagstukken op het gebied van wonen, de sociale samenhang in het dorp, mobiliteit & bereikbaarheid en ambities op gebied van duurzaamheid. Trends en ontwikkelingen die vragen om keuzes voor de toekomst. Ten slotte passeren een aantal te verwachten financiële ontwikkelingen de revue.

Een belangrijke overkoepelende ontwikkeling is de Groeistrategie Drechtsteden 2030. Ook hierin zien we de genoemde trends en ontwikkelingen terug. Het wensbeeld dat is opgesteld bevat vier pijlers: wonen, vakmanschap, sterke verbindingen en zorg voor elkaar. De pijlers sluiten aan bij het raadsprogramma van de Drechtraad. Doel is om samen met Drechtstedengemeenten, het Rijk, Provincie en werkgevers en hieraan invulling aan geven.

Voor Sliedrecht en de regio biedt de groeistrategie kansen. Er is een voorstel gemaakt voor een propositie aan de provincie. Met deze propositie laat het Drechtstedenbestuur zien dat de Drechtsteden bereid zijn om verantwoordelijkheid te nemen, in de vorm van investeringen, lobby en regelgeving. De provincie heeft de bereidheid uitgesproken om de helpende hand te bieden bij thema's als spoorveiligheid, mobiliteit en duurzaamheid.

2.1 Wonen

Uit het Woningmarktonderzoek Drechtsteden 2016-2031 van RIGO Research en Advies blijkt dat in Sliedrecht het aantal huishoudens tot 2031 mogelijk 15% stijgt (autonome groei). Dat zou een extra behoefte aan ongeveer 1.500 woningen in Sliedrecht betekenen, op een totaal van 9.000 extra woningen in de Drechtsteden. De vraag is of deze verwachte cijfers reëel zijn. Toch is het wenselijk om te bepalen of, en zo ja op welke wijze de gemeente hierop wil anticiperen. Een toename van zo'n aantal woningen en huishoudens heeft namelijk op verschillende fronten effect op Sliedrecht. Zo roept het vragen op over de ruimtelijke ordening in Sliedrecht. Naast de woningbouw in Baanhoek-West en de geplande ontwikkelingen op het Watertorenterrein, is de beschikbare ruimte voor het bouwen van een dusdanig aantal woningen niet direct beschikbaar binnen de gemeentegrenzen. Als de voorspelling in het Woningmarktonderzoek uitkomt, stelt dat de politiek voor essentiële en principiële keuzes over het hoe en waar woningbouw mogelijk is. De vervolgvraag is voor welke doelgroep je dan gaat bouwen. Denk daarbij aan sociale woningbouw, zorgwoningen of het bouwen van woningen in een duurder segment.

Eerst wordt de Regionale Woonvisie vastgesteld, naar verwachting na de zomer van 2017. Vervolgens is het aan iedere gemeente om een lokale uitvoeringsparagraaf op te stellen. Dit is bij uitstek het moment om keuzes te maken voor de toekomst, rekening houdend met de genoemde trends en ontwikkelingen.

2.2 Sociale samenhang

De term 'participatiesamenleving', geïntroduceerd in de Troonrede van 2013, is inmiddels een paar jaar oud. Inwoners en hun omgeving zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk, voordat naar de overheid gekeken wordt. Vooral in de zorg en ondersteuning zien we deze verschuiving. Over het algemeen gaat dit goed, Sliedrecht is een gemeente met veel mantelzorgers en vrijwilligers die klaar staan voor een ander. Maar dit gaat niet vanzelf; de belasting is hoog. Tegelijkertijd zien we een daling in de Wmo-, jeugdzorg- en participatiebudgetten de komende jaren. Dat verhoogt de druk op

de zelfredzaamheid en sociale samenhang in Sliedrecht. Zeker als de voorspelling uitkomt dat het aantal inwoners fors gaat groeien.

Hoewel trends en ontwikkelingen voornamelijk voor een volgend college van B&W relevant zijn, wil het huidige college belangrijke eerste stappen zetten om deze veranderingen op te vangen. Op verzoek van de gemeenteraad wordt een lokaal armoedebestrijdingsbeleid opgesteld. Daarnaast stellen we in 2017 een mantelzorgbeleid op, waarmee we de mantelzorgers en vrijwilligers nog beter willen ondersteunen. Ook de huidige sportnota is aan herziening toe.

In 2016 is de Sociale Visie Sliedrecht 2016-2020 vastgesteld. Deze sociale visie biedt een kader voor de (door)ontwikkeling van onze sociale structuur de komende jaren. Deze doorontwikkeling doen we niet alleen. Wij zien hierin ook een verantwoordelijkheid voor onze samenwerkingspartners. Vanuit onze nieuwe (faciliterende) rol zullen wij vooral de randvoorwaarden stellen en onze partners, vrijwilligers en inwoners faciliteren. Het Sociaal Team Wmo en het Jeugdteam zijn al samengegaan; in 2018 willen we ze ook daadwerkelijk fysiek onder één dak gehuisvest hebben. Hiervoor worden locatievoorstellen uitgewerkt.

We zien landelijk een dalende trend in werkloosheidscijfers. In Sliedrecht blijft de daling echter achter op deze trend. Het aantal werklozen voor de gemeente Sliedrecht is nu stabiel. Dit een relevante trend waarop gereageerd moet worden.

Ook de samenstelling van inwoners verandert. Het aandeel statushouders neemt daarin toe. Mensen met een andere achtergrond, een andere taal, een andere cultuur en die meestal veel meegemaakt hebben. Het is van groot belang dat zij zo snel mogelijk integreren en participeren in de Sliedrechtse samenleving, zodat ook zij hun aandeel kunnen leveren. Hier wil dit college zich het komende jaar voor inzetten.

2.3 Mobiliteit & bereikbaarheid

Mobiliteit en bereikbaarheid zijn thema's die vandaag de dag al zeer actueel zijn. Acute knelpunten in het verkeersnetwerk worden op korte termijn opgelost, maar de vraag is of we daarmee over een toekomstbestendige infrastructuur beschikken. Een toename van het aantal inwoners betekent bij gelijke omstandigheden ook een forse toename van het aantal verkeersbewegingen. In het kader van het vastgestelde Verkeers- en Mobiliteitsplan 2017-2040 wordt in de zomer van 2017 gestart met een onderzoek naar aantallen verkeersbewegingen in de toekomst, maar ook de gevolgen hiervan voor fijnstof- en geluidsoverlast. Inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden worden hier nauw bij betrokken. Vervolgens moet dit proces leiden tot belangrijke keuzes voor de infrastructuur van Sliedrecht. Ook de ontwikkelingen rond verbreding en verduurzaming van de snelweg A15 zijn voor Sliedrecht van groot belang en vereist de nodige aandacht.

Een goede bereikbaarheid is ook belangrijk om de economische ambities te kunnen realiseren. Sliedrecht staat inmiddels op de vijftiende plaats in de lijst van economische toplocaties in Nederland. In 2014 was dat nog een 23^e plaats. Een prima uitgangspositie, maar de ambitie ligt hoger. De uitwerking van de vastgestelde economische agenda en het marketingplan moeten ervoor zorgen dat Sliedrecht op economisch gebied nog beter gaat presteren dan op dit moment het geval is. 2017 en 2018 worden belangrijke voor de daadwerkelijke uitvoering, met als doel de economische doelen in 2022 en langetermijndoelen voor 2030 te behalen. Dit doen we nadrukkelijk samen met bedrijven, instellingen en het onderwijs.

2.4 Duurzaamheid

Met elkaar zijn we verantwoordelijk voor een goed leefklimaat met aandacht voor milieu en duurzaamheid. Daarom dragen we bij aan een energieneutrale gebouwde omgeving in 2035. Dat wil zeggen dat woningen en andere gebouwen niet meer energie verbruiken dan dat er via een duurzame manier wordt opgewekt. In 2050 moeten volgens landelijke richtlijnen alle woningen van het aardgas af zijn. Dit betekent dat er noodzakelijke investeringen nodig zijn in de energie-infrastructuur. Een kwart van de gasnetten is binnenkort aan vervanging toe en de helft is ouder dan dertig jaar. Er zullen dus op vrij korte termijn investeringen moeten worden gedaan in de energie-infrastructuur in de gebouwde omgeving. Kortom: ook het thema duurzaamheid vraagt om belangrijke keuzes voor de toekomst.

Om energieneutraal te worden is alles in combinatie nodig: energiebesparing, duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Al deze elementen krijgen een plek in de lokale duurzaamheidsvisie, die op verzoek van de gemeenteraad wordt opgesteld. Doelstelling: een aantrekkelijke, groene, gezonde en toekomstbestendige gemeente. Om te weten wat er op dit gebied leeft in het dorp, richten we een duurzaamheidsplatform op. Hierin worden ondernemers en inwoners vanaf het eerste moment betrokken bij het thema duurzaamheid. Het duurzaamheidsplatform is zowel digitaal als 'fysiek'. Dit moet gaan leiden tot voorstellen en ideeën, waarvan de kansrijke voorstellen gefaciliteerd worden. Het duurzaam maken van de gemeente wordt een samenwerking tussen inwoners, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties van Sliedrecht.

2.5 Financiële ontwikkelingen

Het financieel perspectief is ten opzichte van de Kadernota en Begroting 2017 sterk veranderd. Deze Kadernota 2018 laat namelijk een aantal negatieve ontwikkelingen zien:

- Met het in de Eerste Kamer aangenomen voorstel tot afschaffing van de precariobelasting op werken van algemeen nut, is het voor de gemeente Sliedrecht niet meer mogelijk om ná 1 januari 2022 precariobelasting op werken van algemeen nut te heffen;
- Voor de periode 2018 tot en met 2021 is in het financieel meerjarenperspectief in deze Kadernota rekening gehouden met de verwachte ontwikkelingen in het sociaal domein. De verwachting bestaat dat deze ontwikkeling zich negatief voortzet in de periode na 2021. De financiële gevolgen hiervan op lange termijn zijn moeilijk in te schatten. Daarom wordt dit als risico gedefinieerd;
- De gemeente Sliedrecht neemt, als één van de zeventien gemeenten, deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid (hierna VRZHZ). Het algemeen bestuur van de VRZHZ heeft opdracht gegeven om de kostenverdeelsystematiek van gemeentelijke bijdragen aan de VRZHZ te actualiseren. Ten tijde van het opmaken van deze kadernota is nog geen besluit genomen ten aanzien van deze nieuwe kostenverdeelsystematiek. Op basis van de eerste inzichten van de nieuwe systematiek wordt de gemeente Sliedrecht wel aangemerkt als nadeelgemeente.

Dit alles betekent dat de gemeente vroegtijdig moet anticiperen op mogelijke negatieve effecten van het financieel meerjarenperspectief. Een van de oplossingen ligt in het vastgestelde uitgangspunt dat wordt toegewerkt naar honderd procent kostendekkende gebonden belastingen. Zoals blijkt uit de begroting 2017, wordt dit uitgangspunt nog niet volledig benut.

3. Nieuwe/overige ontwikkelingen en nieuwe wetgeving vanaf 2018

In dit hoofdstuk worden de budgettaire ontwikkelingen als gevolg van nieuwe ontwikkelingen, nieuwe wetgeving, eerdere besluitvorming en autonome ontwikkelingen weergegeven.

<i>Financieel perspectief overige ontwikkelingen en nieuwe wetgeving</i>					
	Beleidsontwikkeling/nieuwe wetgeving	2018	2019	2020	2021
1	25.000+ gemeente, w.o. hogere kosten extra raadslede	15.000	15.000	15.000	15.000
2	Kosten onderhoud waterpasserende bestrating	25.000	25.000	25.000	25.000
3	GRD/Inkomen/Minima/Bedrijfsvoering	527.000	526.000	447.000	372.000
4	Bijdrage nadelig saldo Drechtwerk	253.000	179.000	110.000	-
5	Dienst Gezondheid & Jeugd	pm	pm	pm	pm
6	Het Sociaal Team onder één dak	pm	pm	pm	pm
7	Verkiezingen	29.000	29.000	29.000	29.000
8	Loonontwikkeling	112.000	112.000	112.000	112.000
9	Indexering Subsidies	35.000	35.000	35.000	35.000
10	Participatie	-	60.000	60.000	60.000
	Totaal	996.000	981.000	833.000	648.000

1. 25.000+ inwoners

Per 1 januari 2017 heeft de gemeente Sliedrecht meer dan 25.000 inwoners (bron: CBS). Als gevolg hiervan veranderen een aantal zaken, waaronder de algemene uitkering in het gemeentefonds. De gemeenteraad wordt uitgebreid met twee raadsleden, wat ook extra indirecte kosten met zich meebrengt. Dit heeft gevolgen voor het huidige beschikbare budget.

2. Onderhoud waterpasserende bestrating

Voor de instandhouding van de waterpasserende bestrating in Baanhoek-West wordt voor het goed functioneren een A-kwaliteit gehanteerd. In 2016 heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor het jaarlijks onderhoud van deze bestrating. De kosten bedragen circa € 40.000,- per jaar. In de begroting 2017 en meerjarenramingen was aanvankelijk rekening gehouden met een bedrag van € 15.000,- voor dit onderhoud. Hierbij is echter sinds de verdere opleveringen van de woningen in Baanhoek-West geen rekening gehouden met een toename van het onderhoud als gevolg van areaaluitbreiding.

3. Ontwikkelingen Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden

De basis voor onze raming is de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden 2018. Deze begroting bevat een substantiële verhoging van lasten voor inkomensondersteuning. Dit wordt veroorzaakt door een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden en een lagere bijdrage van het Rijk (Sliedrecht is nadeelgemeente). In deze Kadernota is het uitgangspunt gehanteerd dat de gevraagde extra bijdrage (door te nemen maatregelen door GR Drechtsteden) in vier jaar wordt afgebouwd. Daarnaast is de bijdrage aan een doorlopend automatiseringsproject (sinds 2014) niet in onze gemeentebegroting opgenomen. Zie voor een nadere toelichting ook paragraaf 4.2 in deze Kadernota.

4. Ontwikkelingen Drechtwerk

De gevraagde gemeentelijke bijdrage is hoger ten opzichte van de vorige jaren. De oorzaak hiervan ligt mede in het feit dat de werkelijke uitstroom van het WSW-personeel (ongeveer 3%) fors lager is dan het normpercentage (7%) dat door het Rijk wordt gehanteerd. Het gevolg hiervan is dat de loonkosten aanmerkelijk hoger liggen dan de vergoeding die is toegekend in de algemene uitkering. In deze Kadernota is het uitgangspunt gehanteerd dat deze gevraagde extra bijdrage door te nemen maatregelen door Drechtwerk in drie jaar worden afgebouwd. Zie voor een nadere toelichting ook paragraaf 4.2 in deze Kadernota.

5. Dienst Gezondheid & Jeugd

In haar beleidsarme begroting 2018 gaat de dienst vooralsnog uit van een sluitende begroting voor het onderdeel Jeugd (Service Organisatie Jeugd, SOJ), dat wil zeggen dat de middelen die we krijgen vanuit het rijk voldoende worden geacht om de taak uit te voeren. Dit uitgangspunt is ook bij de start zo vastgesteld. Echter op dit beleidsterrein is sprake van grote financiële risico's en dreigende tekorten. Dit zien we terug in het tekort over het jaar 2016 van € 1,3 miljoen. Recent heeft het AB groen licht gegeven voor extra uitgaven tot maximaal € 1,6 miljoen boven het budget omdat enkele aanbieders al aan het budgetplafond zitten. Verder werd reeds eind 2016 een extra bijdrage gevraagd voor Veilig Thuis en het Crisis Interventie Team (CIT) van € 1,7 miljoen.

6. Sociaal Team onder één dak

Het Sociaal Team Wmo en het Jeugdteam zijn al samengegaan, in 2018 willen we ze ook daadwerkelijk fysiek onder één dak gehuisvest hebben. Om de ambities uit de Sociale Visie te kunnen realiseren zullen er locatievoorstellen uitgewerkt worden. Deze uitwerking leggen we in een apart raadsvoorstel ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.

7. Verkiezingen

In de begroting is tot nu slechts beperkt rekening gehouden met de kosten die verkiezingen met zich meebrengen, slechts €11.000,-. Uit het financiële resultaat van vorige verkiezingen is gebleken dat er gemiddeld € 40.000,- aan kosten zijn gemaakt. Om in de toekomst de kosten te kunnen dekken van de verschillende verkiezingen, raad, provincie, Europese, Waterschap en 2^e kamer, wordt het budget structureel verhoogd met € 29.000,-.

8. Loonontwikkeling

De huidige cao voor gemeenten loopt af op 1 mei 2017. In 2016 hebben de sociale partners gekozen voor een verlaging van de pensioenpremies en een verhoging van de salarissen. In 2017 is er een forse verhoging van de pensioenpremies. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) stelt vast dat hiermee de arbeidsvoorwaardenruimte volledig benut is. Als er ruimte is voor een nieuwe salarisafspraken in 2017, dan is die zeer bescheiden. De loonontwikkeling van 2018 en verder is ingeschat op een verhoging van 1%.

9. Indexering subsidies

In 2017 zijn de subsidiebedragen weer geïndexeerd. In de jaren 2012-2016 was er geen loon- en prijsindexatie toegepast. Gevolg is geweest dat de gesubsidieerde organisaties hebben moeten interen op hun vermogen. Bij het vaststellen van de kadernota 2017 is besloten dat, afhankelijk van het financiële perspectief van de gemeente, jaarlijks wordt overwogen of indexatie van de subsidiebedragen mogelijk is. Gezien het huidige financiële perspectief lijkt het mogelijk om de indexatie toe te passen. In de kadernota 2019 zal dit opnieuw worden afgewogen.

10. Participatie

Binnen de Kadernota 2017 is zowel voor de jaren 2017 als 2018 een bedrag van € 60.000,- gereserveerd ten behoeve van participatie als onderdeel van het programma 'Aan het Werk'. Dit bedrag is bedoeld voor de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (mensen met een loonwaarde van 0 tot 50% en daarboven). Met behulp van dit geld wordt een lokale netwerkorganisatie opgezet van sociaal ondernemers, met als doel om meer participatieplekken in te vullen (loonwaarde 0 tot 50%). Daarnaast ontwikkelen we initiatieven voor de participatie van mensen met een hogere loonwaarde. Deze initiatieven om de participatie van mensen uit Sliedrecht te verbeteren worden ook in de jaren na 2018 voortgezet.

Beslispunt:

3.1 In te stemmen met de genoemde ontwikkelingen en het college te verzoeken dit financieel te verwerken in de begroting 2018 en meerjarenraming.

4. Financieel perspectief en risico's

In dit hoofdstuk vatten we het financieel perspectief van deze Kadernota samen en benoemen we een aantal financiële risico's voor het meerjarenperspectief.

4.1 Financieel perspectief

Het uitgangspunt voor het financieel perspectief is de vastgestelde begroting 2017. In onderstaand overzicht is de beginstand voor de Kadernota 2018 opgenomen vanaf de begroting 2017.

Financieel perspectief vanaf begroting 2017				
	2018	2019	2020	2021
Saldo begroting 2017	1.013.330	1.341.452	1.671.584	1.964.630
Begrotingsbehandeling	-	-	-	-
Vastgestelde begroting	1.013.330	1.341.452	1.671.584	1.964.630
1 Raadsbesluit Besparingsverlies bezuinigingspoor subsidie	106.282	106.282	106.282	106.282
2 Raadsbesluit Kwaliteitsimpuls openbaar groen	100.000	50.000	50.000	50.000
3 Raadsbesluit Invoering omgevingswet	50.000	30.000	20.000	-
4 Raadsbesluit Preventie en handhaving drugs	45.000	25.000	35.000	20.000
5 Geen kermis tijdens baggerfestival	-	13.000	-	13.000
6 Saldo Effecten Kapitaallasten MIP 2018-2021	-	3.827	-23.767	14.442
7 Afwikkeling stelposten	-139.393	-	-	-
Totaal nieuwe wijzigingen	161.889	228.109	187.515	203.724
Stand begroting voor kadernota 2018	851.441	1.113.343	1.484.069	1.760.906

1. Besparingsverlies bezuinigingsspoor Subsidies

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van het Subsidiebeleid Sociaal 2017-2020 besloten om de bezuiniging die nog resteerde, niet verder te realiseren (€ 106.000 structureel). Dit besparingsverlies moet worden opgenomen in de begroting en meerjarenramingen.

2. Kwaliteitsimpuls openbaar groen

In 2016 heeft de gemeenteraad besloten een kwaliteitsimpuls te geven aan het openbaar groen. Dit gaat gepaard met een verruiming van het budget voor onderhoud.

3. Invoering omgevingswet

Voor de uitvoering van de Ambitie Omgevingswet van de gemeente Sliedrecht worden (onder voorbehoud van besluitvorming op 20 juni 2017) gelden gereserveerd.

4. Preventie en handhaving drugs

Het middelengebruik in Sliedrecht is hoog. Om deze problematiek aan te pakken is een Preventie- en handhavingplan drugs opgesteld. Onder voorbehoud van besluitvorming in de raad van 20 juni 2017, worden hiervoor gelden gereserveerd.

5. Geen kermis tijdens baggerfestival

In overleg met de Stichting Baggerfestival Sliedrecht is daarom besloten om tijdens het baggerfestival geen kermisattracties te plaatsen. De netto-inkomsten van € 13.000 zullen daarom in 2019 en 2021 niet gerealiseerd worden.

6. Effect kapitaallasten MIP 2018 – 2021

Dit betreft het effect van de actualisatie van het Meerjareninvesteringsprogramma 2018 -2021. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 7.

7. Afwikkeling stelposten

Uit een uitgevoerde analyse op de meerjarenbegroting van de gemeente Sliedrecht blijkt dat de stelposten in de begrotingen van de gemeente Sliedrecht in de afgelopen jaren niet altijd op de juiste wijze in de begrotingswijzigingen voor het boekjaar 2018 zijn verwerkt. Dit maakt dat er stelposten in de huidige meerjarenbegroting zijn opgenomen waarvoor geen uitgaven of activiteiten zijn gepland. We laten deze stelposten in deze kadernota vrijvallen.

In de voorgaande hoofdstukken zijn de claims toegelicht. In onderstaande tabel is aangegeven welke ruimte er in de begroting beschikbaar is ter dekking van de claims. Het gaat hierbij om de maximaal beschikbare ruimte. Het is zeker niet het beleid om alle beschikbare ruimte in het meerjarenperspectief in te vullen, hiermee wordt ruimte behouden voor nieuw beleid in toekomstige jaren.

Overzicht dekkingsmogelijkheden in de begroting				
Dekkingsmogelijkheden	2018	2019	2020	2021
1 Structureel effect jaarrekening 2016	93.000	89.500	89.500	89.500
2 Incidenteel effect jaarrekening 2016	64.000	-	-	-
3 Algemene uitkering gemeentefonds	pm	pm	pm	pm
Totaal dekkingsmogelijkheden in begroting	157.000	89.500	89.500	89.500

1. Structureel effect jaarrekening 2016

De jaarrekening 2016 verantwoordt een structureel voordeel op de lasten van kinderopvang (€ 40.000), de vaste lasten op sport en recreatievoorzieningen (€ 23.000), de decembercirculaire 2016 gemeentefonds (€ 6.500) en op het product burgerzaken (€ 20.000).

2. Incidenteel effect jaarrekening 2016

Vanuit de jaarrekening 2016 en de berichtgeving vanuit de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid wordt een overschot op de begroting verwacht van € 64.000, dat in 2018 wordt uitgekeerd.

3. Algemene uitkering

De meircirculaire 2017 was op het moment van opmaken van deze Kadernota 2018 nog niet gepubliceerd en is dus niet meegenomen.

Samenvatting

In het onderstaande overzicht is het financieel perspectief van de Kadernota 2018 weergegeven.

Overzicht perspectief Kadernota 2018				
Perspectief kadernota 2018	2018	2019	2020	2021
Stand begroting voor kadernota 2018	851.441	1.113.343	1.484.069	1.760.906
Totaal beleidontwikkeling / nieuwe wetgeving	-996.000	-981.000	-833.000	-648.000
Totaal dekkingsmogelijkheden in begroting	157.000	89.500	89.500	89.500
Resterende begrotingsruimte	12.441	221.843	740.569	1.202.406

Bovenstaand overzicht geeft aan dat de Kadernota 2018 een sluitend perspectief heeft. Bij het opstellen van het CUP is er bewust budgettaire ruimte gecreëerd voor nieuwe ontwikkelingen in de tweede helft van de collegeperiode. Daarnaast beschikt de gemeente over de stelpost voor nieuw beleid voor nieuwe ontwikkelingen. Een deel van deze middelen zijn nog niet besteed. Hiermee beschikt de gemeente Sliedrecht over structureel € 100.000 voor nieuwe ontwikkelingen.

In de Kadernota en Begroting 2017 was nog sprake van een positief beeld ten aanzien van de ontwikkeling in het gemeentefonds en het financieel perspectief bij de verbonden partijen. De Kadernota 2018 laat een ander beeld zien. In combinatie met de afschaffing van de precariobelasting vanaf 2022, de risico's op het gebied van het sociale domein en de mogelijke financiële gevolgen voor een nieuwe kostenverdeelssystematiek van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, betekent dit dat de gemeente vroegtijdig zal moeten anticiperen op mogelijke negatieve effecten van het toekomstig financieel meerjarenperspectief.

Beslispunt:

4.1 In te stemmen met de genoemde dekking van de claims en het college te verzoeken dit financieel te verwerken in de begroting 2018 en meerjarenraming.

4.2 Doorrekening effecten financiële risico's op meerjarenperspectief

Het financieel perspectief geeft voor de komende jaren een positief beeld. Er worden echter een aantal ontwikkelingen verwacht die een negatief financieel effect kunnen hebben op het meerjarenperspectief. Om een beeld te schetsen van deze effecten is een realistisch te verwachten scenario uitgewerkt en een pessimistisch scenario. In onderstaande tabellen is hiervan een overzicht weergegeven.

Realistisch scenario

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van een realistisch scenario en het effect hiervan op het financieel perspectief van de gemeente Sliedrecht. Dit geeft een volgende beeld:

Perspectief kadernota 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand begroting na kadernota 2018	12.441	221.843	740.569	1.202.406	1.202.406	1.202.406
<i>Risico's / scenario's</i>						
<i>Mogelijke effect kostenverdeling VRZHZ</i>	-	pm	pm	pm	pm	pm
<i>Effect precario</i>	-	-	-	-	-745.000	-745.000
Totaal risico's / scenario's	0	-	-	-	-745.000	-745.000
Totaal perspectief kadernota 2018	12.441	221.843	740.569	1.202.406	457.406	457.406

Toelichting risico / scenario kostenverdeelsystematiek VRZHZ

Bij regionalisering van de Brandweer in 2012 heeft het Algemeen Bestuur van de VRZHZ (AB) besloten een nieuwe kostenverdeelsystematiek te ontwikkelen. Tijdens de AB-retraite in 2015 is hierover afgesproken nog geen besluiten te nemen, maar gezien andere ontwikkelingen het onderwerp later op de agenda te laten terugkomen. Eind 2016 is de opdracht verstrekt om voor de begroting 2019 te komen met een nieuwe systematiek. De gemeente Sliedrecht is een nadeelgemeente in de nieuwe systematiek. In de retraite van het Algemeen Bestuur van 10 tot en met 12 mei 2017 is hierover uitgebreid gesproken waarbij de verschillende belangen van de gemeenten zijn belicht als ook het gevoel van urgentie om dit onderwerp op te pakken. Vertrekpunt voor het AB is dat het nieuwe model vanaf 2019 in maximaal vijf jaar gefaseerd wordt ingevoerd, waarbij voor- en nadeelgemeenten gelijktijdig toegroeien naar de nieuwe verdeelsleutel.

Pessimistisch scenario

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van een pessimistisch scenario en het effect hiervan op het financieel perspectief van de gemeente Sliedrecht. Dit geeft een volgende beeld:

Perspectief kadernota 2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand begroting na kadernota 2018	12.441	221.843	740.569	1.202.406	1.202.406	1.202.406
Risico's / scenario's						
Taakstelling Drechtwerk niet haalbaar	-	-88.085	-212.502	-295.383	-295.383	-295.383
Taakstelling GRD niet haalbaar	-	-79.500	-159.000	-251.250	-335.000	-335.000
Mogelijke effect kostenverdeling VRZH	-	pm	pm	pm	pm	pm
Effect precario	-	-	-	-	-745.000	-745.000
Totaal risico's / scenario's	0	-167.585	-371.502	-546.633	-1.375.383	-1.375.383
Totaal perspectief kadernota 2018	12.441	54.258	369.067	655.773	-172.977	-172.977

Toelichting risico / scenario taakstelling Drechtwerk en GRD

Zoals aangeven in hoofdstuk 3 "Nieuwe / Overige ontwikkelingen" van deze kadernota bevat de concept begroting 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden een substantiële verhoging van lasten voor inkomensondersteuning. Ook de concept begroting 2018 van Drechtwerk vraagt een gemeentelijke bijdrage die aanzienlijk hoger is ten opzichte van de vorige jaren. In de zienswijze van de gemeente Sliedrecht op deze begrotingen (onder voorbehoud van besluitvorming op 20 juni 2017) wordt de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden en Drechtwerk verzocht met voorstellen te komen die ertoe leiden dat de extra gevraagde bijdrage in maximaal vier respectievelijk drie jaar wordt teruggebracht naar het niveau van 2017. In de hierboven opgenomen tabel is de financiële vertaling gemaakt in een scenario waarbij de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden en Drechtwerk niet tot deze gewenste voorstellen kan komen om de gevraagde gemeentelijke bijdragen terug te brengen naar het niveau van 2017.

Beslispunt:

4.2 Het college te verzoeken om bij de begrotingsbehandeling 2018 inzicht te verschaffen in mogelijke maatregelen ter compensatie van financiële effecten uit de genoemde scenario's.

5. Noodzakelijke budgetaanpassingen in het lopende jaar 2017

Op basis van de nu bekende informatie is in dit hoofdstuk de afwijking op de begrotingsuitvoering 2017 weergegeven. Bij het opstellen van de Kadernota 2018 was er nog geen duidelijkheid over definitieve resultaatbestemming van een aantal verbonden partijen (GRD en DG&J). Ook de meicirculaire 2017 was nog niet beschikbaar op het moment van doorrekening van de financiële consequenties. De impact hiervan geeft mogelijk aanleiding om op een later moment in het jaar de begroting 2017 nogmaals bij te stellen.

Exploitatie

Voor het begrotingsjaar 2017 wordt op basis van de eerste vijf maanden een negatief resultaat verwacht van € 33.000. Onderstaand de financiële afwijkingen in de begrotingsuitvoering 2017 met een korte toelichting. Hierbij zijn enkel afwijkingen meegenomen groter dan € 10.000,-

Samenvatting financiële afwijking 2017

Thema	Afwijking	Bedrag voordeel	Bedrag nadeel	Invloed op kadernota 2018
Sport en recreatievoorziening	Verrekening goederen kantine de Stoep		47.000	Nee
Zorg	Lokale middelen beschermd wonen	152.200		Nee
	Lokaal WMO beleidsplan		40.000	Nee
	Bestemmingsresultaat beschermd wonen 2016	187.000		Nee
	Voorlopige schatting overschot beschermd wonen 2017	56.000		Nee
	Voorlopig resultaat 2016 resultaatbestemming DGJ	71.000		Nee
Werk en ondernemerschap	Geen kermis 2017		13.000	Nee
	Voordeel afrekening jaarrekening 2016 Drechtwerk	41.000		Nee
Beheer openbare ruimte	Bijstelling inkomsten en uitgaven begrafenisrechten	40.000	40.000	Nee
	Kwaliteitsimpuls openbaar groen		100.000	Ja
Wegen, bruggen en riolen	Areaal uitbreiding waterpasserende bestrating baanhoek-west		25.000	Ja
Bedrijfsvoering	Loonontwikkeling ambtenaren ivm pensioen		55.000	Ja
Bestuur	Actualisatie begroting 2017 GRD		244.000	Ja
	Voorlopig resultaat jaarrekening 2016 GRD	97.000		Nee
	Bijdrage voor automatiseringsproject IP&A - GRD		157.000	Ja
	Loonkosten ontwikkeling verbonden partijen		22.000	Ja
Dienstverlening	Lagere bijdrage aan gemeente Dordrecht ivm dienstverlening burgerzaken	20.000		Ja
Fysieke veiligheid	Voorlopig resultaat jaarrekening 2016 VRZHZ	100.000		Nee
Financiën	Besparingsverlies bezuinigingsspoor subsidies		29.000	Ja
	Hoger dividend BNG	19.200		Nee
	Herstel stelposten (loonkosten/ overig)		44.185	Ja
Totaal		783.400	816.185	

5.1 Programma Sociaal

Thema sport- en recreatievoorzieningen

Voor de kantine van sporthal De Stoep is een nieuwe huurder gevonden. Een groot deel van de kantinevoorzieningen kan verdisconteerd worden in de huurprijs, maar er blijft een onrendabel deel van € 47.000 dat moet worden afgeschreven. Bij de besluitvorming met betrekking tot de Sporthal Benedenveer (28 oktober 2014) is dit als een risico opgenomen in het Weerstandsvermogen (voor in totaal € 140.000). Voorgesteld wordt om het genoemde bedrag te onttrekken aan de algemene risicoreserve.

Thema zorg

Het restant voordelig resultaat Beschermd Wonen 2016 (80% is al verwerkt in 2016) is voorlopig berekend op € 187.000. Het definitieve resultaat zal in 2017 worden vastgesteld en dan geheel (onder aftrek van het in 2016 uitgekeerde bedrag) ten gunste van 2017 komen. Op verzoek van de deelnemende gemeenten is in 2017 € 152.000 beschikbaar gesteld voor lokale besteding Beschermd Wonen. Hiervan wordt € 40.000 ingezet voor het lokale WMO-beleidsplan.

Het jaarrekeningresultaat 2016 van de Dienst Gezondheid & Jeugd (exclusief de uitkomsten van de Service Organisatie) zal na het voorgenomen besluit over de bestemming in 2017 worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. Voor Sliedrecht betekent dit een eenmalig voordeel in 2017 van € 71.000.

5.2 Programma Economie, onderwijs en arbeidsmarkt

Thema werk en ondernemerschap

In de jaren waarin het baggerfestival georganiseerd wordt, worden geen kermissen georganiseerd. De netto-inkomsten van € 13.000 zullen dit jaar daarom niet gerealiseerd worden.

Het voorlopig nadelige resultaat van de GR Drechtwerk over 2016 valt iets lager uit dan tot nu toe is aangenomen. Zodra de jaarrekening door Drechtwerk is vastgesteld in 2017 zal dat eenmalige voordeel in 2017 worden verantwoord. Voor Sliedrecht komt dat neer op circa € 41.000.

Door Drechtwerk is een 'winstwaarschuwing' afgegeven, waaruit kan worden afgeleid dat de geraamde bijdrage van de gemeente Sliedrecht in het nadelig saldo over 2017 van Drechtwerk niet toereikend zal zijn. In TURAP 3 zal op basis van te ontvangen informatie in de MARAP van Drechtwerk nadere informatie worden opgenomen.

5.3 Programma Ruimte

Thema beheer openbare ruimte

De begraafplaatsadministratie is op orde gebracht, waarmee beter inzicht is verkregen in de opbrengsten uit begrafenisrechten. Op basis van dit inzicht kunnen we de begroting structureel € 40.000 positief bijstellen. De extra kosten voor het administratief beheer van de begraafplaatsen zijn € 15.000. Daarnaast leidt veranderde wetgeving op het gebied van chemische onkruidbestrijding tot een jaarlijkse extra last van € 25.000 als de beeldkwaliteit van de begraafplaats op hetzelfde niveau moet blijven.

Bij de behandeling van de Kadernota 2017 is de motie onderhoud groen aangenomen. Dit is vervolgens verwerkt in een raadsvoorstel. De uitwerking hiervan, een bedrag van € 100.000, moet nog verwerkt worden in de lopende begroting.

Wegen, bruggen en riolen

Voor de instandhouding van de waterpasserende bestrating in Baanhoek-West wordt voor het goed functioneren een A-kwaliteit gehanteerd. In 2016 heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor het jaarlijks onderhoud van deze bestrating. De kosten bedragen circa € 40.000,- per jaar. In de begroting 2017 en meerjarenramingen was aanvankelijk rekening gehouden met een bedrag van € 15.000,- voor dit onderhoud. Hierbij is echter sinds de verdere opleveringen van de woningen in Baanhoek-West geen rekening gehouden met een toename van het onderhoud als gevolg van areaaluitbreiding.

5.4 Programma Bestuur, organisatie en veiligheid

Bedrijfsvoering

In 2017 zijn de kosten voor de pensioenbijdragen voor het ambtelijk personeel toegenomen. De extra kosten worden berekend op circa € 55.000. Daarnaast liep de cao voor gemeenteamttenaren tot 1 mei 2017. Wijzigingen vanuit een nieuwe cao zullen later in de P&C-cyclus verwerkt worden.

Bestuur

De actualisatie van de begroting 2017 van de GRD geeft per saldo een nadeel van € 244.000. Dit bestaat uit diverse posten, waarvan het nadelig saldo Wet Werk en Bijstand van € 233.000 de grootste post is. In de begroting is de jaarlijkse inwonerbijdrage voor het IP&A-plan (Informatievoorziening, Processen en Automatisering) van € 157.000 niet meer opgenomen, terwijl de bijdrage nog wel betaald moet worden. Daarnaast zal ook de verhoging van de pensioenbijdragen voor ambtelijk personeel impact hebben op de loonontwikkeling bij de verbonden partijen. De schatting is dat dit voor Sliedrecht € 22.000 aan extra kosten met zich meebrengt. Incidenteel is het voorlopige positieve effect van de posten volgens de resultaatbestemming 2016 van de GRD € 97.000.

Dienstverlening

De bijdrage aan Dienstverlening Drechtsteden over 2016 was lager dan begroot. Ook voor 2017 is de verwachting dat er minder wordt betaald. De verwachte besparing wordt op dit moment op € 20.000 geschat.

Fysieke Veiligheid

Het voorlopige rekeningresultaat 2016 van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid bedraagt € 130.000. De jaarlijkse bijdrage aan de Veiligheidsregio neemt, als gevolg van indexatie, met € 30.000 toe.

5.5 Programma Financiën

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van het Subsidiebeleid Sociaal 2017-2020 besloten om de bezuiniging die nog resteerde, niet verder te realiseren. Dit besparingsverlies bedraagt € 29.000 in 2017. Daarnaast kan het begrote dividend BNG verhoogd worden met € 19.000 voor 2017.

Tot slot blijkt een uitgevoerde analyse op de meerjarenbegroting van de gemeente Sliedrecht dat de stelposten in de begrotingen van de gemeente Sliedrecht in de afgelopen jaren niet altijd op de juiste wijze in de begrotingswijzigingen zijn verwerkt. Dit maakt dat er onterechte stelposten in de begroting 2017 zijn opgenomen van € 44.000.

Beslispunten:

5.1 In te stemmen met het onttrekken van € 47.000 aan de algemene risicoreserve ter dekking van de afschrijving van het onrendabele deel van de verhuur van de kantinevoorzieningen De Stoep.

5.2 In te stemmen met de genoemde mutaties en het college te verzoeken dit te verwerken in de begroting 2017.

5.6 Investerings

In de voortgang van het boekjaar zijn er een aantal mutaties in het investeringscomplex. Melding van deze mutaties hebben veelal betrekking op verschuivingen in het meerjarenprogramma of kleine aanpassingen. In verband met rechtmatigheid moeten deze wel vermeld en aangepast worden:

- Een investeringskrediet van € 18.359 voor de vervanging van lichtmasten en een investeringskrediet voor de vervanging van lichtmastarmaturen van € 46.000. De kapitaallasten ten laste brengen van de reserve kapitaallasten maatschappelijk nut¹.
- Een investeringskrediet voor vervanging van de fundering en asfalteren van de Kerkbuurt/Molendijk van € 510.865 en een krediet van € 640.000 voor de vervanging van de fundering en asfalteren van de Molendijk-West. De kapitaallasten ten laste brengen van de reserve kapitaallasten maatschappelijk nut¹.
- Een investeringskrediet van € 20.100 voor de vervanging van de parkbanken en een investeringskrediet van € 19.000 voor het plaatsen van negen grafkelders bij de begraafplaats. De kapitaallasten hiervoor dekken uit de opbrengst begrafenisrechten. De afschrijvingstermijn van de parkbanken op twintig jaar stellen en voor de grafkelders een termijn van veertig jaar hanteren.
- Een krediet van € 18.500 beschikbaar stellen voor de vervanging van de baarwagen, overkapping rolstoelplaats en informatiebord. De kosten dekken ten laste van de reserve onderhoud begraafplaatsen.
- In het vervangingsinvesteringsprogramma is voor 2017 rekening gehouden met de vervanging van een houtversnipperaar (€ 26.000) en een opvangkar (€ 12.500). In de praktijk blijkt dat het manoeuvreren met deze losse combinatie op wegen en woonerven gevaarlijk is. In het kader van deze veiligheid is de aanschaf van een complete snipperaarcombinatie aan te raden. De extra kosten hiervoor bedragen € 21.500. De extra kosten hiervoor dekken uit de reserve vervanging materieel.
- Voor de renovatie van de kerktoren is een krediet beschikbaar gesteld van € 41.600. De totale kosten bedragen € 61.025. Er is voor een bedrag van € 19.425 door het Rijk een subsidie beschikbaar gesteld. In verband met begrotingsrechtmatigheid moet het krediet verhoogd worden met € 19.425, terwijl tegelijkertijd de subsidie-inkomsten op het krediet moeten worden geraamd.

¹ Door de wijziging BBV moeten alle investeringen met maatschappelijk nut geactiveerd worden. Voorheen werden deze uitgaven uit de voorziening gefinancierd.

Beslispunt:

5.3 In te stemmen met de genoemde mutaties en het college te verzoeken dit te verwerken in de kredieten.

6. Overige grondslagen voor de begroting 2018

Onderwerp	Uitgangspunt
Onroerend zaakbelasting	Inflatie niveau gebaseerd op meicirculaire 2017
Loonstijging	Conform cao wijziging
Prijsontwikkeling	Specifiek of op basis inflatie niveau gebaseerd op meicirculaire 2017
Omslagrente	1%
GREX	1,18%
Meerjarenperspectief 2018-2020	Constante prijzen
Subsidies	Op basis CPB loon- en prijsindex prognose (kortetermijnraming maart 2017)
Algemene uitkering	Begroting 2018 op basis van meicirculaire 2017, tenzij anders expliciet vermeld in de begroting 2018
Verbonden partijen	Op basis van vastgestelde begroting 2018 van de verbonden partijen
Huurstijging gemeentewoningen, woonwagens en woonwagenstandplaatsen	Zelfstandige woningen: 2,8% inkomen < € 40.349 4,3% inkomen > € 40.349 Woonwagens en standplaatsen: 1,8%
Huurprijzen van sportvelden, gymnastieklokalen en welzijnsaccommodaties	Inflatie niveau gebaseerd op meicirculaire 2017
Stijging van overige inkomsten	Inflatie niveau gebaseerd op meicirculaire 2017
Afvalstoffenheffing	Max. 100% Kostendeckendheid
Reinigingsrecht	Max. 100% Kostendeckendheid
Rioolheffing	Max. 100% Kostendeckendheid
Marktgelden, havengelden, leges bouwvergunningen en begrafenisrechten	Max. 100% Kostendeckendheid
Precario rechten (m.u.v. kabels en leidingen)	Inflatie niveau gebaseerd op meicirculaire 2017
Hondenbelasting	Inflatie niveau gebaseerd op meicirculaire 2017
Rechten en tarieven (legesverordening)	Max. 100% Kostendeckendheid

Beslispunt:

6.1 In te stemmen met de genoemde grondslagen en het college te verzoeken dit te verwerken in de begroting 2018 en meerjarenraming.

7. Meerjareninvesteringsprogramma 2018-2021

Het laatst vastgestelde investeringsprogramma is geactualiseerd. Dit levert slechts een bescheiden mutatie op voor de jaarschijven 2019 tot en met 2021, omdat de gemeente Sliedrecht in haar meerjarenperspectief al rekening houdt met de lasten van deze investeringen.

Het meerjareninvesteringsprogramma 2018-2021 (MIP) heeft betrekking op investeringen die in het kader van het BBV moeten worden aangemerkt als 'investeringen met een economisch nut' en als 'investeringen met een maatschappelijk nut'. Een gedetailleerd overzicht is in bijlage 2 opgenomen.

De aanpassingen in het MIP leveren de volgende budgettaire consequenties op:

	2018	2019	2020	2021
Saldo Effecten Kapitaallasten MIP 2018-2021	-	3.827	-23.767	14.442

Instellen reserve ter dekking van kapitaallasten met een maatschappelijk nut

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 moeten als gevolg van gewijzigde regelgeving van het besluit begroting en verantwoording (BBV) investeringen met een maatschappelijk nut worden geactiveerd.

Op grond van een nadere analyse van de meerjarenplanning van de onderhoudsvoorzieningen is gebleken dat er budgetten zijn opgenomen die als gevolg van het vernieuwde BBV moeten worden aangemerkt als investeringen met een maatschappelijk nut. Deze moeten dus geactiveerd worden.

De financiële consequenties die hieruit voortvloeien bestaan enerzijds uit een toename van de kapitaallasten in het meerjarenperspectief als gevolg van activering, anderzijds uit een verlaging van de structurele storting in de voorzieningen. Naar analogie van de methodiek die de gemeente Sliedrecht gebruikt voor haar investeringen met economisch nut, wordt voorgesteld een reserve ter dekking van kapitaallasten met maatschappelijk nut te vormen. In de begroting 2018 zal deze administratieve wijziging worden verwerkt.

Beslispunt:

7.1 Een reserve 'Kapitaallasten investeringen met een maatschappelijk nut' in te stellen en het college te verzoeken de administratieve wijziging van het vernieuwde BBV te verwerken in de begroting 2018 en meerjarenraming.

Bijlage 1: Overzicht CUP

Overzicht College Uitvoeringsprogramma, peildatum 10 mei 2017

Afgerond	Op schema	Lichte vertraging (< 1 jaar)	Zware vertraging (≥ 1 jaar)
----------	-----------	------------------------------	-----------------------------

Ambitie	Nr.	Realisatie	Voortgang
---------	-----	------------	-----------

SOCIAAL

Aanbieding evenementenbeleid aan de raad	3.	Q4 – 2014	
Aanbieding zondagsrustverordening aan de raad	3.	Q4 – 2014	
Aanbieden startnotitie jeugdwelzijnsbeleid aan de raad	5.	Q1 – 2015	
Aanbieding lokaal integraal uitwerkingsplan decentralisaties aan de raad	1.	Q2 – 2015	
Aanbieding subsidiebeleid aan de raad	2.	Q2 – 2017	
Aanbieding plan van aanpak brede toegankelijkheid voorzieningen aan de raad	2.	Q2 – 2016	
Onderzoek mogelijkheden zwaaibaak op terrein gemeentekantoor	7.	Q2 – 2015	
Eerste maritiem zomerfestival Sliedrecht	4.	Q3 – 2015	
Aanbieden beleidsplan jeugdwelzijnsbeleid aan de raad	5.	Q3 – 2015	
Aanbieding visie bibliotheekfunctie aan de raad	6.	Q3 – 2016	
Implementatie jeugdwelzijnsbeleid	5.	Q3 - 2016	

ECONOMIE

Nader onderzoek naar risico's Recreatief Knooppunt	8.	Q3 – 2014	
Bestuurlijke duidelijkheid SLTC en VV Sliedrecht over hun toekomst	8.	Q4 – 2014	
Aanbieding startnotitie verkeersbeleidsplan aan de raad	13.	Q4 – 2014	
Aanstellen bedrijfscontactfunctionaris	9.	Q1 – 2015	
Lokaal actieplan gemeente, bedrijfsleven, onderwijs	9.	Q1 – 2015	
Verkenning vestiging internetgerelateerde bedrijven	9.	Q3 – 2015	
Nieuwe aansluiting A15 gereed	12.	Q3 – 2015	
Aanbieding verkeersbeleidsplan aan de raad	13.	Q1 – 2017	
Aanbieding voorstel aan raad over wel/niet ontwikkelen Recreatief Knooppunt	8.	Q4 – 2015	
Onderzoek dorpsbrede wifi-dekking	9.	Q1 – 2016	

RUIMTE

Aanbieding startnotitie dijkvisie aan de raad	15.	Q4 – 2014	
Aanbieding Groenbeleidsplan aan de raad	18.	Q4 – 2014	
Aanbieding beleid Onderhoud Wegen aan de raad	18.	Q4 – 2014	
Aanbieding onderhoudsplannen Openbare verlichting en Bruggen aan de raad	18.	Q4 – 2014	
Gebiedsscan extramuralisering van de zorg gereed	16.	Q1 – 2015	
Extra communicatie duurzaamheidslening	21.	Q1 – 2015	
Quickscan (on)mogelijkheden wijziging/uitbreiding bestaande woning gereed	16.	Q2 – 2015	
Eerste Woondag	17.	Q2 – 2015	
Aanbieding dijkvisie aan de raad	15.	Q4 – 2016	

Aanpassen entrees Sliedrecht	20.	Q1 – 2016	
Check inkoopbeleid en duurzaam bouwen	21.	Q2 – 2016	
Informatieportal duurzaamheid	21.	Q1 – 2016	
Aanpassen speelplaatsen aan alle leeftijden afgerond	19.	Q4 – 2017	

BESTUUR

Aanbieding evaluatie burgerparticipatie aan de raad	22.	Q3 – 2014	
Afronding projectplan communicatie	23.	Q4 – 2014	
Aanbieding organisatievisie aan de raad	29.	Q4 – 2014	
Start Veiligheid in de wijk	25.	2015	
Instellen Kinderraad	24.	Q1 – 2017	
Instellen Jeugdburgemeester	24.	Q1 – 2017	
Actieplan vermindering regeldruk	26.	Q1 – 2015	
Aanbieding analyse soft- en harddrugs aan de raad	28.	Q1 – 2015	
Afronding bezuinigingsspoor Kostendekking, belastingen en tarieven	30.	Q2 – 2015	
Aanbieding her(r)ijkt beleid burgerparticipatie aan de raad	22.	Q2 – 2015	
Afronding bezuinigingsspoor Subsidies	30.	Q4 – 2016	
Introductie Kinderlintje	24.	Q1 – 2016	
Afronding bezuinigingsspoor Vastgoed	30.	Q4 – 2016	
Afronding bezuinigingsspoor Samenwerking en bedrijfsvoering	30.	Q4 – 2016	
Aanbieding preventief beleid soft- en harddrugs aan de raad	28.	Q2 – 2017	

Project	Besluitvorming	Realisatie
Baanhoek-West		
Staatsliedenbuurt		
Recreatief Knooppunt		
Sporthal Benedenveer		
Kerkbuurt		
Watertorenterein		
Burgemeester Winklerplein		
Locatie Lanser		

Bijlage 2: Meerjareninvesteringsprogramma 2018-2021

Omschrijving	Investeringsbedrag			
	2018	2019	2020	2021
Programma sociaal				
Bronbad De Lockhorst - Vervanging (renovatie) daken	172.750			
Bronbad De Lockhorst - Vervanging koudeopwekking zalencentrum	67.000			
Bronbad De Lockhorst - Vervanging sanitair, boilers etc. zalencentrum	75.200			
Bronbad De Lockhorst - Vervangen verlichting	12.650			
Bronbad De Lockhorst - Vervangen lichtstraat		189.338		
Bronbad De Lockhorst - Coating buitenzwembaden in beton		35.950		
Bronbad De Lockhorst - Vervanging vloer		68.750		
Bronbad De Lockhorst - Vervanging installaties (divers)		19.500	179.825	10.540
Bronbad De Lockhorst - Vervanging installatie t.b.v. luchtbehandeling			156.750	
Bronbad De lockhorst - Renovatie plafonds			133.260	
De Stoep - Renovatie gevels			120.000	
De Stoep - Vervanging luchtbehandelingsinstallatie			16.265	
De Stoep - Vervanging liftinstallatie			40.000	
De Valk - Vervanging warmwaterinstallatie en sanitair (tapwater)		26.940		
De Valk - Vervanging installatie t.b.v. warmteopwekking				10.500
Totaal programma sociaal	327.600	340.478	646.100	21.040
Programma economie, arbeidsmarkt en onderwijs				
Verkeersregelautomaat t.b.v. VOP aan de Deltalaan	70.000			
Aanpassen aansluitingen Parallelweg op Nijverwaard	1.500.000			
Aanpassen kruising Thorbeckelaan-Rivierdijk (VBP)	200.000			
Aanleg rotonde Thorbeckelaan-Vogelenzang (VBP)	450.000			
Aanleg rotonde Thorbeckelaan-Simon Stevinstraat (VBP)	900.000			
Aanpassen weg t.b.v. herinrichting Molendijk (Dijkvisie 2017-2027)	136.000			
Aanpassen/asfalteren van het kruispunt Parallelweg/op- en afrit A15 noord		100.000		
Reconstructie kruispunt Parallelweg/op- en afrit A15 noord		250.000		
Totaal programma economie, arbeidsmarkt en onderwijs	3.256.000	350.000	0	0
Programma ruimte				
Speelvoorzieningen - Aanpak speelplaatsen	200.000	200.000	175.000	
Vervanging huisvuilcontainers	30.000	30.000	30.000	30.000
Vervanging ondergrondse afvalcontainers	105.000	105.000	105.000	105.000
Vervanging lichtmasten	12.400	38.300	24.000	40.300
Vervanging lichtmastarmaturen	248.000	98.500	50.000	36.200
Rioleringsplan - Investering vervanging riolering	825.000	300.000	1.420.000	1.627.000
Ruimen en herinrichten van een veld huurgraven	207.878			
Vervangen asfalttoplaag en tussenlagen Baanhoek-oost	261.000			
Aanschaf lichtmasten t.b.v. herinrichting Molendijk (Dijkvisie 2017-2027)	78.000			
Straatmeubilair en groen t.b.v. herinrichting Molendijk (Dijkvisie 2017-2027)	5.000			
Straatmeubilair en groen t.b.v. herinrichting Rivierdijk (Dijkvisie 2017-2027)		45.000		
Aanschaf lichtmasten t.b.v. herinrichting Rivierdijk (Dijkvisie 2017-2027)		268.750		
Vervanging fundering en asfalt Parallelweg (extra deel)		300.000		
Straatmeubilair en groen t.b.v. herinrichting Baanhoek (Dijkvisie 2017-2027)			90.000	
Aanschaf lichtmasten t.b.v. herinrichting Baanhoek (Dijkvisie 2017-2027)			206.125	
Totaal programma ruimte	1.972.278	1.385.550	2.100.125	1.838.500

Omschrijving	Investeringsbedrag			
	2018	2019	2020	2021
Programma bestuur, veiligheid en organisatie				
Gemeentekantoor - Vervanging installaties klimaatbeheersing	68.000			
Haakarmwagen	130.000			
Kipwagen 2 (Minidumper, type 7 ton)	7.500			
Opbouwset: borstels t.b.v. voertuig voor thermische onkruidbestrijding	15.000			
Bordenwagen (tractie t.b.v. plantsoenen)	18.000			
Graflift	7.000			
Gemeentekantoor - Vervanging installaties i.v.m. klimaatbeheersing		167.140		
Wagen bode Renault (38-NH-GT)		24.000		
Transporter PL Toyota (8-VDH-30)		42.000		
Transporter PL Toyota (21-VXV-8)		42.000		
Gemeentekantoor - Vervanging installaties i.v.m. klimaatbeheersing			39.280	
Veegwagen Mitsubishi (9-VDT-90)			40.000	
Bedrijfswagen WW Mercedes (42-VXK-7)			78.000	
Bedrijfswagen WW Mercedes (44-VXK-7)			78.000	
Trekker 1 John Deere 5720			50.000	
Trekker 2 John Deere 5620			50.000	
Grafdelfmachine			65.000	
Gemeentekantoor - Vervanging installaties i.v.m. klimaatbeheersing				24.900
Gemeentekantoor - Vervanging installatie t.b.v. (brand) beveiliging				121.192
Bedrijfswagen Skoda (16-PSF-6)				25.000
Bedrijfswagen Skoda (17-PSF-6)				25.000
Totaal programma bestuur, veiligheid en organisatie	245.500	275.140	400.280	196.092
Totaal investeringen	5.801.378	2.351.168	3.146.505	2.055.632